

BALANÇ DE L'ASSEMBLEA DE GINEBRA

La política d'arbitratge
i la federació econòmica europea

Els que des del començament de l'actuació de la Societat de Nacions han cregut que aquest organisme internacional està destinat a renovar l'aspecte del món, els romàntics de sempre, seran potser els únics que hauran tingut raó en la lluita contra els escèptics.

Certament, la Societat de Nacions és encara molt débil, però és potser ja més forta que qualsevol complot que intentés destruir-la. Sembla que avui no hi ha cap Estat

pràctic i bregat en tota mena de reunions internacionals, Briand va evitar la constitució d'un comitè encarregat d'estudiar el projecte. El Govern francès — va dir —, el que ha pres la iniciativa del projecte, en dirigirà els estudis preliminars i farà una vasta enquesta prop dels Govern europeus. Quan tots els Govern hagin contestat, redactarà un report que serà sotmès a l'Assemblea de la Societat de Nacions que ha de reunir-se pel setembre de l'any vinent. Com pot veu-

van per aquest camí seran expulsats del Poder com ara fa cinc anys.

Hi ha una gran semblança entre el punt de vista soviètic i el dels diaris anglesos que formulen objeccions contra el projecte Briand. Mentre aquests diaris anglesos parlen de la universalitat de la Societat de Nacions, Litvinov diu que el projecte de federació econòmica tracta de dividir el món en dos bàndols i per consegüent de provocar la guerra econòmica que el projecte es proposa d'evitar.

PAUL HYMANS
(Bèlgica)BRIAND
(França)STRESEMANN
(Alemanya)SCIALOJA
(Itàlia)

amb prou força ni amb prou atreviment per a ensorrar-la. I això fa que, malgrat tot, malgrat el canvi de tàctica de la política anglesa i el malestar que ha pervingut d'aquest fet, l'organització de Ginebra doni normalment, cada any pel setembre, els seus fruits, i que àdhuc els acords presos al marge de la Societat, tals com els de Locarno, el pacte Kellogg i les actuals negociacions anglo-americanes sobre el desarmament naval, siguin inspirats en l'esperit de Ginebra, una potència moral amb la qual cal comptar.

re's, el procediment no pot ésser més ràpid, i l'eliminació de tota mena de comitès permetrà haver explotat tota l'opinió europea abans d'un any.

En aquesta reunió tinguada a l'Hotel de Bergues es va demostrar que és impossible de preveure la forma que prendrà el projecte. William Martin diu que és molt probable que no sigui la primera vegada que un home d'Estat realitzi quelcom de molt diferent del que primitivament havia pensat i que el resultat sigui més vast del que ell es prometia.

Sense Anglaterra, probablement no podria constituir-se aquesta federació econòmica. Quant a Rússia, Europa sembla que ja s'hagi acostumat a prescindir-ne i, per la seva part, Rússia sap també prescindir gairebé de tothom. El comerç soviètic no pot compararse amb el d'abans de la guerra.

Però en l'abstenció russa només hi hauria el propòsit d'afalagar els Estats Units tot delatant unes males intencions que no existeixen a la imaginació de ningú i que, per ara, els Estats Units no han volgut recollir. La primera etapa de la història dels Soviets

ZALEWSKI
(Polònia)ARTHUR HENDERSON
(Anglaterra)EDUARD BENES
(Txecoslovàquia)TITULESCO
(Romania)

El balanç de la darrera reunió ofereix, a menys, tres guanys ben positius dels quals no cal descomptar-ne gens de retòrica. Mac Donald ha promès signar en nom d'Anglaterra la clàusula facultativa d'arbitratge, o sigui l'article 36 de l'Estatut del Tribunal Internacional de Justícia, de La Haia, en la qual es diu que «els membres de la Societat podran declarar i reconèixer com obligatori, de dret i sense necessitat de cap conveni especial, en front de tot altre membre o Estat que accepti la mateixa obligació, la jurisdicció del Tribunal sobre totes o qualsevol categoria de divergències d'ordre jurídic.» El Govern laborista gestiona prop dels seus Dominis l'acceptació de la clàusula facultativa d'arbitratge. Han signat definitivament aquest compromís divuit Estats. Si Anglaterra i els Dominis firmen, la clàusula facultativa comptarà amb l'adhesió definitiva de vint-i-set Estats.

No es pot pas dir — ha escrit William Martin — que la clàusula facultativa sigui equivalent a l'arbitratge obligatori, o a l'acte general d'arbitratge.

Però, heus aquí — i aquest és un altre dels fruits de la reunió d'aquest any — que Briand ha anat més enllà i ha promès, en nom de França, la ratificació de l'Acte general d'arbitratge, de la folia — com diu William Martin — de l'any 1924, i sobre la qual el Govern laborista semblava vacillar.

El tercer fruit de la recent reunió és el projecte d'una federació econòmica d'Europa esbossat per M. Briand.

En el discurs pronunciat davant l'Assemblea, Briand va indicar d'una manera vaga el seu projecte sobre el desarmament econòmic d'Europa. Abans de parlar el cap del Govern francès, Mac Donald, que coneixia ja el projecte, s'hi va adherir. Uns quants dies més tard, Briand va invitar a dinar els delegats de les nacions europees amb l'objecte de posar la primera pedra al seu projecte. La idea és encara tan tendra, tan trencadissa, i sobretot tan perillosa, que Briand no va poder precisar gaire més que en el seu discurs de l'Assemblea. Va limitar-se a parlar de la necessitat d'una mena de lligam econòmic entre les nacions d'Europa i a fer constar que la idea no va contra cap continent ni cap nació. Home-

El punt de vista de Briand és evident. El nostre continent, amb les seves diversitats de raça, cultura i religió, amb les seves barreres duaneres, sembla condemnat a una guerra o a la misèria si les nacions no arriben a una solidaritat. O se'ns menjarà el bolxevisme, o la concurrència dels Estats Units d'Amèrica, vasta unitat més rica i ben organitzada que la diversitat europea. Briand no va parlar del bolxevisme, ni de la competència nordamericana, però és evident, ha dit William Martin, que tota federació es forma gràcies a una pressió exterior.

El perill està en que no sembli que aquesta federació econòmica va dirigida contra algú i per això Briand ha abandonat el títol d'«Estats Units d'Europa», nom amb el qual fou conegut primitivament el seu projecte. La frase mare de la idea va sortir encara alguna vegada de llavis de Briand i d'això n'hi han fet retret els que desitgen el triomf de la idea.

Les observacions fetes al projecte varen servir per pendre el pols a les principals delegacions. El ministre anglès, Henderson, no va dissimular la seva repugnància pel mot «federació», força més atenuat que el títol d'«Estats Units d'Europa». Stresemann va senyalar el perill que representaria la creació d'un superestat. El canceller austríac, Streerwitz, va pronunciar-se contra tota federació política: en canvi el ministre iugoslau, Marinkowitx, va dir que no hi hauria federació econòmica sense federació política.

Tothom, començant per Briand, admet que la federació econòmica europea ha d'inscriure's dintre el quadro de la Societat de Nacions, única manera de fer-la viable i d'evitar susceptibilitats.

Les més grans objeccions no varen ésser formulades a la reunió. La primera és la de Rússia, país no adherit a la Societat de Nacions. Litvinov ha dit maliciosament que aquest projecte tendeix a dividir el continent europeu i els Estats Units d'Amèrica. L'altra objecció l'han formulada alguns diaris anglesos. Aheguen que el projecte Briand ve a destruir la idea d'universalitat necessària a la Societat de Nacions i que no podria formar part de cap «bloc europeu» perquè té interessos arreu del món. Altres diaris anglesos han dit als laboristes que si

“La prodigalitat europea en el ram d'armaments només aprofita als fabricants d'armes.”

COMTE COUDENHOVE-KALERGI.

MIRADOR INDISCRET

El Sr. Santamaria ha vist visions

Els diaris han dit que està a punt de sortir un nou volum de les *Visions de Catalunya* d'En Joan Santamaria. Poques vegades el títol d'un llibre haurà estat tan ben adequat al text. Perquè a jutjar per la distància que hi ha de realitat a les coses que el senyor Santamaria explica, es pot ben dir que el senyor Santamaria ha vist visions.

Quan el senyor Santamaria passa per mar i tomba el Cap de Creus, la seva fantasia exuberant es desborda i veu, en primer terme, l'escuma de les ones; en segon terme, el rocam; en tercer terme, les pinedes, i allà al lluny, en darrer terme, les taques blanques dels poblets. Efectivament, tothom que ha tombat el Cap de Creus, sap que fora dels roquissers no hi ha pas res més a contemplar. De poblets no se'n canta gall ni gallina. I quant a les pinedes, potser n'hi hauria si no hi hagués tramuntana. Però En Joan Santamaria deu haver pensat que també es podia fer un viatge per Catalunya amb un mapa al davant o amb una senzilla guia de comunicacions.

Ara que, posat a fer, també podia cercar-la del dia, no pas de deu o dotze anys enrera. Els del Port de la Selva estan tots indignats, perquè mentre disposen ja fa una pila d'anys d'uns esplèndids (això d'esplèndids és un dir) autòmibus que van a Llansà i a Cadaqués, En Joan Santamaria n'ha fet una visió a cavall d'il·l·lúcia. El senyor Santamaria ha vist realment visions.

Es pensava que feia comèdia

Un dia el nostre company Opisso explicava el turment que de vegades li representava elaborar aquests seus dibuixos de multituds tan celebrats del públic català, que s'hi troba retratat en les seves penes i les seves alegries.

— Hi ha dies — deia — que m'ha arribat a rodar el cap. I fins un dia (ja en feia uns quants que portava un treball intensiu dibuixant multituds, i devia anar més cansat que de consuetud), en entrar a casa vaig sentir que el cap se'm'n anava, i en arribar al menjador vaig rodolar per terra com una pilota.

I afegia encara l'Opisso, amb aquella innocència i aquell aire de no haver trencat mai cap plat ni cap olla:

— De primer em pensava que feia comèdia. Però no, no; em vaig adonar que no podia alçar-me i que havia anat de debò.

La ciència de la numeració

No tenim la intenció de minvar res del mèrit i la glòria de Josep Cardona i Oliver, fill de Pont d'Armentera, a una hora de Santes Creus, província de Tarragona, al·lrament dit «Artículos Numerados», solament volem exposar un antecendent per a la deguda documentació dels que tinguin interès o curiositat envers la ciència de la numeració predicada per ell.

Un catèdràtic del segle passat, tan oblidat que sembla del temps de la picor, el senyor Ortí i Lara escrivi aquesta substanciosa definició en un llibre de text que feia aprendre de memòria als seus alumnes:

«Tiempo es el número numerado del movimiento local del primer móvil movido de una manera uniforme, distinto según la razón de antes y después.» (Citat per M. Morayta, *Historia de España*, t. 8, p. 369, nota al peu.)

Ofereim aquest antecendent al propi «Artículos Numerados», per si el vol afegir a la seva temible oratòria.

El millor orador de parla espanyola

Es el senyor Cornejo. Així ho afirmava Briand, davant l'estranyesa de tothom, després del discurs del delegat del Perú a l'Assemblea.

Algú es va atrevir a preguntar-li en què es fundava.

Briand va aixecar les mans com defensant-se:

— Ah, jo no en sé res. És ell qui ho diu.

La qüestió és regatejar

Es tractava de festejar dignament que algú de la família, ingressat en la carrera sacerdotal, hagués cantat missa, i ja se sap que no és concebible cap celebració de res sinó amb un àpat.

Aquest, en efecte, tingué lloc en un restaurant de Barcelona, però no pas en cap de dintre la ciutat, sinó pels voltants.

Per dissort, a l'estiu és perillós menjar segons què, i la llagosta s'indisposava a la majoria de comensals. N'hi ha, diuen, que encara no estan del tot bé.

El padri decidí d'aprofitar-se tanmateix de la desgràcia i, al·legant la llagosta avariada, es nega a pagar el compte del restaurant si no és amb una regular rebaixa.

L'autor! l'autor!

La simpàtica i divertida Llucieta Canyà torna a escriure a *La Veu*. Tal com va prometre en acomiadar-se temporalment del seu públic, ha vingut d'estiuejar amb més oxigen a la ploma i més agilitat als pulmons, o més agilitat a la ploma i més oxigen als pulmons, no ho recordem bé.

No ha passat ociosament l'estiu, però. Dies abans de la seva represa, la Llucieta escrivia en el setmanari *El Bisbalenc*:

«...a la nostra terra hi ha molts homes individualistes i d'una enveja mal dissimulada, que se'ls menja vius, com la lepra.»

«En els meus primers passos dins el periodisme, vaig trobar-me amb un d'aquests títols de Redacció, qui mig poetes i mig biliosos, fan la gara-gara als Directors, i al darrera, satànica, canten i besanten d'ells les invencions més absurdes.»

«Jo també — i sóc dona, — vaig rebre una bufetada seca, injusta i cruel, d'un d'aquests títols servils i rastres, que llepen i mosseguen com un ca.»

Després d'aquesta presentació, qualifica l'inconegut personatge de «pobre ninot», «embullador», «trinxeraire espiritual», «ninot de circ amb males intencions», «vespa humana», «escorçó», «pobre tifa intel·lectual», etcètera, etc. Per més detalls, el greu ofensor de la Llucieta té «cara de cera, ulls pansits, esguena corbada i clatell blanc qui mira a terra.»

El greuge sembla de consideració, a judicar per la indignada denúncia de l'escriptora feminista. El personatge és detalladament descrit. Seria qüestió d'obrir una enquesta: «Qui és l'autor del delictes?»

El miratge oriental

P. Colomer i Fors, alhora que autor de *L'auca del viatjant*, és agent de vendes de la casa Manufactures Gràfiques B. Sirvén, dedicada a la fabricació de calendaris, cartells, etc.

La primera vegada que va anar al Poble Oriental, restà encisat amb les formes modeliques d'una d'aquelles indies.

— Quin tipus tan pur sang i tan castís d'Índia — es deia —, aquest rostre, aquestes corbes només es veuen en dones d'aquesta raça.

Quan més embadalit estava, l'Índia se li atansa i li diu, en bon català:

— Què; com van els calendaris?

En Colomer va dir, tartamut de tan sobtat:

— Què?... Com?... No la recordo... No he estat mai a l'Índia...

— Fugí, home, l'Índia! de can Sirvén. Treballava a l'aerògraf...

Adéu miratge oriental! Aquells encisos eren de qualsevol suburbi barceloní. Al capdavant, devia pensar En Colomer, més val així a major honra i glòria de Barcelona.

«Gaffes» periodístiques

El *Dià Gráfico* va publicar una «macro-lògica» de la mort d'un vicari de Betlem. L'encarregat de redactar-la va posar, amb tota bona fe:

«Su desconsolada familia, su viuda y demás parientes ruegan», etc., etc.

Del mateix *Dià Gráfico*, anunciant la mort de la coneguda senyora Brígida:

«La virtuosa D.ª Brígida, madre amantísima, modelo de esposa y de virtudes», etc.

L'encarregat de redactar la «macro-lògica» no la coneixia de res.

Com es deuen haver divertit

Hem vist una fulleta que amb el títol d'*Adavane!* publiquen els idistes de per aquí (els idistes són una mena d'esperantistes reformats).

Era el número d'agost i s'hi anunciava un congrés idista internacional — el vuitè — que el mes passat deu haver tingut lloc a Friburg de Brisgòvia.

No ens sabem estar de copiar fragments del programa:

«Por la noche se celebrará una reunión de franca camaradería, con un baile verdaderamente internacional; habrá recitación y canto.»

«Para todos los congresistas habrá un paseo verdaderamente internacional a través de la ciudad.»

«Tal vez haya un concierto en el jardín de la ciudad.»

«Cortos discursos por naturales de diversas naciones... A las 13 horas los congresistas y demás idistas serán fotografiados frente a la Universidad, entre Aristóteles y Homero.»

Tot sigui a fi de bé. Potser amb aquesta proximitat de personatges tan il·lustrats els idistes se n'encomanaran alguna cosa.

— Escolti! aquí el Príncep de Gal·les a l'aparell...

(Dibuix inèdit d'H. Monier.)

